

## Ideologická konference k 60. výročí založení KSČ

K zabezpečení důstojných oslav 60. výročí založení KSČ svolaly ZO KSČ a ZO SSM ve spolupráci s vedením Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV ideologickou konferenci (26. 5. 1981 — Praha). Konference se zabývala základním úkolem ideologické práce ve společenských vědách: upevňováním vědomí nutnosti neustálého tvůrčího rozvoje marxisticko-leninské teorie v procesu výstavby socialismu jako vědeckého základu praktické politiky KSČ. Spojení principu stranickosti s konkrétními teoretickými úkoly vtisklo konferenci pracovní charakter a vedlo k hlubšímu pochopení společensko-politických souvislostí vědecké práce ústavu.

Úvodní referát (J. Dvořák: *K teoretickým základům a mezinárodním souvislostem výstavby socialismu*) se věnoval otázce jednoty logické a historické analýzy současné epochy. Ukázal, že smysl naší novodobé historie lze odvodit z vědecky zdůvodněných programových cílů komunistického hnutí, které vyjadřují úsilí proletariátu o revoluční překonání rozporů kapitalistické společnosti. S přeměnou kapitalismu ve světovou soustavu v epoše imperialismu tyto rozpory v důsledku svého rozvinutí dostávají světovou dimenzi a transformují se v tzv. globální problémy. Existence a charakter globálních problémů zpětně potvrzují správnost a stálou aktuálnost marxisticko-leninské teorie společenského vývoje jako účinného nástroje vědecké analýzy sociálních procesů současnosti. Marxisticko-leninská analýza umožňuje identifikovat nejpokrokovější cíle a hybné síly současného globálního historického pohybu i jeho vnitřní antagonismus a na tomto základě vědecky stanovit strategii mezinárodního komunistického hnutí i další praktické a ideologické úkoly výstavby reálného socialismu.

První část konference se zabývala teoretickou analýzou socialistických proměn naší společnosti v souvislosti s novými úkoly, které vytyčila strana na XVI. sjezdu. Hlavní referát (J. Jirásek — *Šedesát let zápasů za zájmy dělnické třídy a národů Československa*) byl věnován šedesátileté historii naší strany, jejímu boji o socialistickou budoucnost. Komunistická strana Československa ve své šedesátileté historii prošla řadou etap, nejprve se vydělila ze sociálně demokratického hnutí a v procesu bolševizace upevnila svou ideovou organizační jednotu a stala se revoluční politickou stranou dělnické třídy. Zocelená v třídním boji prošla tvrdou zkouškou protifašistického odboje, vedla pracující lid k vítězství v Únoru 1948. Po Únoru, s využitím sovětských zkušeností, stála v čele při uskutečňování industrializace země, kolektivizace zemědělství, kulturní revoluce atd., které se staly hlavními momenty přeměn. V krizovém období, opřena o socialistický internacionalismus, obhájila vítězství socialismu v naší zemi proti reakci a upevnila své postavení jako vůdčí síly budování rozvinuté socialistické společnosti.

Diskusní vystoupení k tomuto referátu se soustředila na některé významné momenty historie strany a různé aspekty její hospodářské, sociální a vědeckotechnické politiky. Prvá vystoupení se zabývala formováním komunistické strany jako revoluční strany dělnické třídy ve dvacátých letech, jejímu odpoutání od buržoazní nacionalistických a sociálně demokratických tradic dělnického hnutí u nás (V. Tomek, M. Pauza: *Marxisticko-leninská orientace ve 20. letech v československém dělnickém hnutí*) a vedoucí úlohou strany dělnické třídy v Únoru 1948, kdy strana mistrně spojila vědeckou koncepci výstavby socialismu s revolučním nadšením pracujícího lidu (J. Masnerová: *Vedoucí úloha strany dělnické třídy v socialistické revoluci*). Další příspěvky charakterizovaly sociální vymoženosti socialistické výstavby (E. Rendlová, I. Lesný: *Péče o rodinu a demografická politika socialistického státu*); řešení územního aspektu sociálního rozvoje, dialektiky lokálních a celospolečenských zájmů na příkladu rozvoje Slovenska (J. Patočka: *Ke strategii sociálního rozvoje územních celků v socialistické společnosti*). Další vystoupení se zabývala aktuálními úkoly budování rozvinuté socialistické společnosti, a to jednak ekologickými souvislostmi společenského rozvoje (R. Kolářský: *Vztah společnosti a přírody v programu budování socialismu*), jednak hlavním úkolem současné etapy a základním zdrojem dalších socialistických proměn — vědeckotechnickým rozvojem (K. Mráček: *Vědeckotechnický rozvoj — základní faktor intenzifikace ekonomiky*).

Druhá část konference se zabývala otázkami ideologie v etapě výstavby socialismu, neboť uskutečnění socialistických proměn společenského života je doprovázeno zápasem o vědomí lidí, bojem proti historicky překonaným formám společenského vědomí a proti ideologické diverzi. Vstupní referát (O. Krejčí: *Ideologická práce a budování rozvinuté socialistické společnosti*) se zabýval aktuálními úkoly boje s maľoburžoazními přežitky v podmínkách ideologické diverze a zdůraznil komplexnost ideologické práce, nutnost spojování proměn způsobu života s proměnami vědomí na základě vzájemného upevňování jejich socialistického charakteru. Diskusní vystoupení se v této části soustředila na teoretické základy i praktické zkušenosti ideologické práce strany.

Prvá vystoupení se zabývala otázkou vztahu vědy k politice strany, tj. teoretickými aspekty ideologické práce. Za socialismu přestává být věda nástrojem politiky k dosahování cílů, ale stává se aktivním tvořivým prvkem socialistické společnosti, neboť politika strany je realizací vědecké koncepce rozvoje společnosti (J. Vrabec: *K některým aspektům vztahu vědy a politiky za socialismu*). Z tohoto hlediska je nutné posuzovat i aktuální úkoly společenskovědního výzkumu (H. Jeřábek: *Vztah teorie a praxe ve společenskovědním výzkumu*). Kromě teoretického základu ideologické práce má v procesu výstavby socialismu klíčový význam mobilizace sociální energie pracujících a využití jejich zkušeností. Získání pracujících pro věc socialismu rozvojem socialistické demokracie (J. Hudeček: *Politická a společenská aktivita jako rys socialistické demokracie*), jejich zapojením do tvořivé práce se hluboce odlišuje například od deformací socialistické demokracie v Polsku (Z. Svoboda: *Odbory, strana, socialismus*). Významu mladé generace a úkolům mládežnického hnutí při budování rozvinuté socialistické společnosti byl věnován poslední příspěvek (P. Machleidt, L. Magulová, A. Miltová: *Zvyšování podílu mladé generace na budování rozvinuté socialistické společnosti*).

Budování socialistické společnosti v naší zemi je nemyslitelné bez pevného spojení se Sovětským svazem a ostatními bratrskými socialistickými zeměmi. Proto závěrečný referát byl věnován otázkám proletářského a socialistického internacionalismu (R. Reiner: *Internacionalismus — základ budování reálného socialismu*).

Hlavními organizátory konference byly Večerní stranická škola ZO KSČ a Leninický kroužek ZO SSM. Autory převážné většiny příspěvků byli mladí vědci a odborní pracovníci, kteří jsou ještě v procesu svého odborného a politického dozrávání. Konference v tomto smyslu přinesla nejen řadu nových poznatků a stala se přehlídkou širokého teoretického záběru ústavu, ale splnila i své politickovýchovné poslání — uplatňování principu stranickosti ve vědecké práci nastupující mladé generace.

Jiří Dvořák

## V. mezinárodní konference o systémovém inženýrství — SI '81

Komitét aplikované kybernetiky Československé vědeckotechnické společnosti uspořádal ve spolupráci s výzkumnými ústavy (mj. Ekonomickým ústavem ČSAV, Ústavem pro filozofii a sociologii ČSAV a Ústavem teorie informace a automatizace ČSAV), vysokými školami a výrobně hospodářskými jednotkami ve dnech 26. až 30. dubna 1981 v Karlových Varech V. mezinárodní konferenci o systémovém inženýrství — SI '81.

Cílem konference bylo — v souladu s dosavadní tradicí — shrnout a zhodnotit výsledky v rozvoji systémového inženýrství a dalších systémových disciplín dosažené v teorii, metodice a aplikacích při navrhování, vytváření a provozování (využívání) složitých technických a socio-technicko-ekonomických systémů v minulých letech. Vzhledem k důležitosti stanovení dalších směrů výstavby rozvinuté socialistické společnosti — jak se těmito otázkami zabýval XVI. sjezd KSČ — byla soustředěna pozornost na problematiku možností a podmínek uplatnění systémových přístupů pro úspěšné řešení stěžejních investičních, inovačních a racionalizačních úkolů a tím zabezpečení hlavních směrů vědeckotechnického, ekonomického a sociálního rozvoje. Mottem konference SI '81 bylo proto heslo „Systémové inženýrství osmdesátých let“. O jejím významu svědčí i okolnost, že členství v čestném předsednictvu přijali představitelé Federálního ministerstva technického a investičního rozvoje, Federálního ministerstva paliv a energetiky, Federálního ministerstva elektrotechnického průmyslu a Československé vědecko-technické společnosti.

Systémové inženýrství — tradičně chápáné jako souhrn prostředků, postupů a metod pro navrhování, výstavbu a provozování složitých technických a „smíšených“ sociotechnických a ekonomických systémů a řízení procesů v nich probíhajících — vzešlo ze spojení systémové teorie a klasického inženýrství. Proces sjednocování